1850. No. 16.

DRENTSCHE COURANT.

Vrijdag, den 22 Februarij.

Deze Courant kost in het ¼ jaar *f* 1-60, buiten Assen vrachtvrij *f* 1-75; de advertentiën van 1-5 regels *f* 1 en voor iederen regel meer 15 cent bij elke plaatsing, behalve 35 cent zegelregt. — Boekaankondigingen 20 pct. rabat. — NB. Advertentiën voor de 1e bladz. kunnen Maandags en Donderdags uiterlijk tot 12, die voor de 4e bl. tot 4 uur aangenomen worden.

Bij deze Courant wordt een BIJVOEGSEL gratis *uitgegeven.*

Bij de Redactie is voor de noodlijdenden door den watersnood in Noord-Braband en Gelderland ontvangen: van *N. N.* *f* 3 07; van *P.* in drie coupons *f* 5-60; van *H. P. A. v. G.* *f* 2-50; van een onbekende *f* 10; van *N. N.* *f* 2-40. Den 21 dezer zijn deze gelden aan den heer Griffier der Staten van Noord-Braband overgemaakt.

De GOUVERNEUR der Provincie DRENTHE,

Gelezen de missive van de Koninklijke Pruissische Regering te Munster, d.d. 11 dezer no. 4227.1. P, waarvan de inhoud, vertaald, aldus luidt:

Overeenkomstig de mededeeling van de Koninklijke Regering te Minden, is den 11 April des vorigen jaars te Eilhausen, kreits Lubbecke, een doofstomme aangekomen, waarvan de woonplaats of de plaats van herkomst nog niet uitvondig is kunnen gemaakt worden. Daar de door denzelven opgeschrevene woorden eene Friesche afkomst aanduiden, zijn reeds de Groot-Hertogelijke Oldenburgsche Regering en de Koninklijke Hannoversche Landdrostijen te Osnabrück en Aurich verzocht geworden, om, met de in hun bereik staande middelen, nasporingen ten dezen te laten doen; de door dezen echter uitgevaardigde bekendmakingen zijn zonder gevolg gebleven. Het is ligt mogelijk, dat de doofstomme in de Provincie Drenthe te huis behoort, en wij veroorloven ons daarom, in gevolge het verlangen van gedachte Koninklijke Regering, onder bijvoeging van een exemplaar van het Ambtsblad, waarin de betrekkelijke bekendmaking van 8 November des vorigen jaars, voorkomt, zeer beleefdelijk te verzoeken, nopens de woonplaats of de plaats van herkomst van gedachten doofstomme verdere nasporingen te doen en ons den uitslag dezer bemoeijingen goedgunstig mede te deelen.

Munster, *De Koninklijke Pruissische Regering,*
11 *Febr.* 1850. *(get.)* V. BODELSCHWING.

Aan den Koninklijken Nederlandschen Gouverneur der Provincie Drenthe.

Besluit:

Deze resolutie, te gelijk met eene extract-vertaling van de gezegde bekendmaking, drie malen, met tusschenruimte telkens van veertien dagen, op te nemen in de *Drentsche Courant*, en een ieder, die ten aanzien van meergenoemden doofstomme eenige narigten of aanwijzingen meent te kunnen geven, dringend uit te noodigen, daarvan, hetzij mondeling, hetzij per brief, ten spoedigste mededeeling aan den Gouverneur te doen.

Assen, *De Gouverneur voornoemd,*
18 *Febr.* 1850. DE VOS VAN STEENWIJK.

BEKENDMAKING.

Den 17 April 1849 is een geheel onbekend, doofstom en oogenschijnlijk onnoozel persoon te Eilhausen, kreits Lubbecke, aangekomen, die op de vragen wegens zijne herkomst het volgende heeft opgeschreven: *Geret Belderman Jeneken Albertt Roesink Roesink Hijees Hermanus Bekerink Eeberit Hosmann Alberit Foverman Jan Foverman Johann Foverman Gerrit Foverman Lammerit Foverman Alberit Roesesink Hermanus Hosman Hendrik Hosman Alberit Foverman Jeneken Foverman Hendrik Smeenk Alberit Smeenk.* Dezelve was bij zijne aankomst gekleed met 2 buizen, 1 vest, 1 broek van blaauw zoogenaamd Engelsch leder met zwarte hoornen knoopen, een oud hemd, korte witte wollen sokken, een ouden halsdoek, waarvan de kleur niet meer te onderkennen was, een blaauw linnen pet zonder klep, en met klompen, in in welke de volgende letters gesneden waren:

CBMARIK — HVKM — HR.

Bovendien droeg hij een paar geheel gebrokene klompen met zich mede. In zijn zak bevonden zich een sok, een lange kous, eenige linnen lappen en een blikken doos zonder verw, benevens eenige kaarten. In de blikken doos waren onderscheidene munten van de naburige landen en daaronder 9 Belgische 2 centstukken 1 Belgische cent, 5 Hollandsche centen en 3 Hollandsche halve centen. Het SIGNALEMENT van den doofstomme is als volgt: *Ouderdom* tusschen 30 en 40 jaar, *Grootte* 5 voet; *Haar* zwartbruin; *Voorhoofd* smal; *Wenkbraauwen* zwartbruin; *Oogen* blaauw; *Neus* stomp; *Mond* dik; *Tanden* goed; *Baard* roodachtig; *Kin* breed; *Gelaat* groot; *Gelaatskleur* gezond; *Statuur* klein, ineengedrongen; *Bijzondere kenteekenen*: heeft eene bogchel, een vlek op den appel van het regter oog, is doofstom en oogenschijnlijk onnoozel.

Nederland.

21 *Febr.* Tengevolge der bestendige daling van den waterstand langs de rivieren, welke, blijkens de gisteren ingekomen ambtsberigten, tot aan of beneden het bepaalde peil voor de buitengewone correspondentie was gevallen, is men in Gelderland, Overijssel en Limburg, alsmede in Zuidholland en Utrecht tot het opheffen dier correspondentie overgegaan. *(Staatsc.)*

— Dezer dagen is te Amersfoort ontvangen een valsche gulden, prijkende met het borstbeeld van *Willem II*, van welken het randschrift vrij slordig is gegraveerd, de kop der buste vrij naauwkeurig, doch het benedengedeelte insgelijks vrij ruw en onnaauwkeurig gestempeld was. De specie die zich door den doffen klank verried, bleek bij het eerste onderzoek eene compositie van lood te zijn.

— In den nacht van 8 dezer werd de flankeur *Berger* te Venlo, die op schildwacht stond boven de Geldersche poort, overvallen door twee personen, die hem van achteren aangegrepen en buiten staat stelden om zich te verdedigen en hem den mond met een zakdoek stopten. Op een afstand zag hij toen verscheiden personen, waarschijnlijk smokkelaars, den wal overklimmen. Al worstelende gelukte het hem de bajonet van zijn geweer af te trekken, doch toen werd hij naar den kant der borstwering gedrongen en van den hoogen wal in het water gestort. Zijne noodkreten werden gelukkig gehoord door twee personen die in den donkeren nacht, op het geluid af, rondzochten, en eindelijk de schildwacht vonden, tot over den borst in het water liggende; hij was geheel bewusteloos, en zij konden geen woord uit hem krijgen. In de infirmerie, werd hij bevonden slechts kleine kneuzingen te hebben bekomen, doch hij kon niet spreken; thans nog kan hij alleen ruwe geluiden uitbrengen. Het voorloopig onderzoek is dan ook schriftelijk geschied. Thans is de zaak in handen van den gewonen regter. Het weinige echter, dat de verschrikte soldaat omtrent de daders opgemerkt heeft, zal, vreest men, de justitie niet op hun spoor kunnen brengen. *(Ned.)*

— Het lijk van den Steenwijker Schipper *Jan Kreumer*, die in het jongst verloopene najaar door het omslaan van zijn vaartuig in de Zuiderzee, met vrouw, kinders en knecht eene prooi der golven is geworden, is te Vollenhove aangedreven en opgevischt. *(Steenw. Ct.)*

— De Paardenmarkt, den 18 dezer te Utrecht gehouden, was druk bezocht. Er waren Fransche kooplieden die *f* 350 en meer voor de paarden besteedden. De handel was vrij levendig. Er waren 596 paarden ter markt. *(Utr. Ct.)*

— De doorbraken in de leidijken achter Ter Apel zijn den 16 dezer gedigt. De aanvulling van het verder profil van den dijk wordt vervolgd, hetwelk men hoopt spoedig voltooid te zullen hebben. Op de digting achter de Bourtange is insgelijks orde gesteld. De bewaking door de militaire magt blijft intusschen zeer noodig, daar er aan zijde van Hannover gedurig in het veld zwervende personen met schoffels zijn gezien. De stand van het water in het Westerwoldsche is algemeen vallende, en wel op onderscheidene plaatsen van 13 tot 20 duimen, in de laatste zes dagen. Te Wedde was de waterstand op den 16 dezer 1,24 el boven A.peil. *(Prov. Gron. C.)*

Buitenland.

20 *Feb.* — De Oostenrijksche Regering, hoewel niet met,

Engeland gebroken hebbende, zal echter vooreerst nog geen gezant derwaarts zenden; de hoofdoorzaak dezer verkoeling is de ingenomenheid met de zaak der Hongaren, door de Engelsche Regering steeds aan den dag gelegd.

— Alle de Regeringen der grootere Duitsche Staten nemen maatregelen om tegen het voorjaar hare krijgsmagt gereed te hebben voor mogelijke gebeurtenissen, waartoe de onzekere toestand van Duitschland en van geheel Europa zou kunnen leiden.

Assen, 21 Februarij.

— Volgens de uitkomsten van de plaats gehad hebbende volkstelling bevond zich op 19 Nov. jl. in ieder der steden en gemeenten dezer Provincie het volgend aantal personen, als: te Assen 4392, te Coevorden 2546, te Meppel 6402, te Anlo 2567, te Beilen 2752, te Borger 3327, te Dalen 3133, te Diever 1366, te Dwingelo 1494, te Eelde 1559, te Emmen 2689, te Gasselte 1594, te Gieten 1788, te Havelte 2386, te Hoogeveen 7253, te Norg 7279, te Nijeveen 1323, te Odoorn 1649, te Oosterhesselen 885, te Peize 1269, te Roden 1888, te Rolde 1518, te Ruinen 2220, te Ruinerwold 1829, te Sleen 1278, te Smilde 4493, te Vledder 2087, te Vries 1820, te Westerbork 1417, te de Wijk 2018, te Zuidlaren 1416, te Zuidwolde 2148, te Zweelo 954; te zamen 82739.

— Naar men verneemt, waren, volgens gedane opgaven, den 1 Jan. jl. in dit gewest aanwezig 20 hengsten, 2043 ruinen en 5317 merrien, te zamen 7380. Er zijn in 1849 gedekt 1906 merrien, waarvan 1565 nog dragtig zijn, 19 reeds het veulen gebragt hebben en 318 gelde zijn gebleven, terwijl het van 4 onbekend is.

— In het vorige jaar zijn twee landbouwers-gezinnen uit Hijken, gemeente Beilen, naar N.Amerika verhuisd; van de hoofden derzelve zijn dezer dagen brieven bij hunne nagelatene betrekkingen ontvangen, welke ons welwillend ter inzage zijn afgestaan. Wij hebben daaruit gezien, dat geheel onjuist in het *Handelsblad* van 15 Febr. is berigt, dat deze brieven zouden inhouden, dat de schrijvers daarvan zich te leur gesteld gevoelden in hunne verwachtingen, en niemand aanraadden, het vaderland te verlaten, ten einde in de nieuwe wereld hun fortuin te beproeven. Het tegendeel is waar, en onpartijdigheid gebiedt ons, te vermelden, dat beide brieven wedijveren in lofuitingen over het land en in betuigingen van voortdurende blijdschap over den gedanen stap, terwijl in den eenen brief de nagelatene betrekkingen bepaaldelijk worden uitgenoodigd, om ook over te komen. De beide brieven zijn in een godsdienstigen en gemoedelijken toon geschreven, hetwelk ons een waarborg oplevert voor de waarheidsliefde der schrijvers. In den eenen brief, uit Kallamazoo geschreven, komt het volgende voor, wat den stijl aangaat eenigzins veranderd: „Sedert den laatsten Mei „ben ik te Kallamazoo; het dagloon is alhier nu (6 Nov.) „alle dagen een dollar (nagenoeg *f* 2.50); ik heb genoeg „en geen zwaar werk, en werk veel voor de burgers in de „stad; ik heb 2 koeijen en 2 varkens, *Jantje* (zijne doch„ter) woont bij een heer in de stad en heeft *f* 12 in de „maand. Wat men van Amerika moge zeggen, ik kan „betuigen, dat die het niet moedwillig verzuimt en ver„waarloost (en werken wil en kan), er een onbezorgd „leven kan hebben, maar die zich aan dronkenschap en „slecht levensgedrag schuldig maken, zijn in geene ach„ting; geloof mij, die menschen, welke teruggekomen „zijn, weten zeer weinig van Amerika te zeggen, zij rei„zen door het land naar de kolonie, komen daar aan, „zien de boomen, welke nog geveld moeten worden, en „dan vervliegt hun hoop, om in twee of drie dagen rijk „te worden; in dien toestand keeren zij terug, zonder „Amerika te onderzoeken."

Zoo de ruimte zulks toelaat, komen wij in een volgend no. op den anderen niet minder belangrijken brief terug.

— Sedert zondagmiddag wordt de vrouw van een ingezeten dezer stad vermist; 's avonds om half tien is zij ter deure uitgegaan en tot heden niet wedergekeerd; met reden was men beducht, dat haar een ongeluk overgekomen was; dien ten gevolge is een aantal personen maandag, dingsdag, woensdag en ook heden bezig geweest met in de hoofdvaart en de stads-cingelgracht met haken, enz. onderzoek te doen, of zij welligt in het water was geraakt; ook is het stadsbosch doorgezocht, daar iemand meende, haar daarin gezien te hebben; doch alles vruchteloos. Men vreest het ergste. Ook schijnt zich de justitie reeds met de zaak bemoeid te hebben, op het vermoeden, dat er eene misdaad was gepleegd.

— Z. M. heeft bij besluit van 17 dezer no. 1 bepaald, dat den 25, 26 of 27 dezer eene algemeene collecte aan de huizen door het geheele Rijk zal worden gehouden, om giften op te zamelen, ter tegemoetkoming in de vele rampen, welke door den watersnood in onderscheidene Provincien zijn veroorzaakt. Deze collecte zal in elke gemeente door de zorg van het plaatselijk bestuur geschieden. De Minister van Binn. Zaken zal de opbrengst over de door den watersnood geteisterde Provincien verdeelen. In elke Provincie zal de verdeeling van het toegewezen aandeel tusschen de noodlijdenden, die het ontbreekt aan eigene middelen tot herstel van hun verlies of tot voorziening in hunne behoeften, geschieden door de zorg der Gedept. Staten; terwijl later van de besteding eene algemeene openbare rekenschap zal worden gedaan. — De heer Gouverneur dezer Provincie heeft bij circulaire van 19 dezer no. 879 dit Kon. besluit ter kennis van de stedelijke en plaatselijke besturen in dit gewest gebragt; met aanschrijving, om de collecte te doen houden door tusschenkomst van notabele ingezetenen, en op zoodanige wijze, als, naar hun oordeel, de genegenheid tot milde bijdragen het meest kan bevorderen, na daaraan zooveel mogelijk publiciteit te hebben gegeven.

— De dagbladen hebben medegedeeld, dat den 11 dezer 's avonds kwart voor elven te Londen een luchtverschijnsel is waargenomen, dat naar alle beschrijvingen zoo glansrijk was, als men in de laatste tijden niet gezien heeft. Het geleek naar eenen vuurpijl in zijne vlugt, en bij het uitbarsten verspreidde het een licht, dat den geheelen omtrek verlichtte. Het is gelijktijdig op verscheidene plaatsen waargenomen.

Naar ooggetuigen ons verklaard hebben, is volkomen gelijk luchtverschijnsel denzelfden avond, doch een half uur vroeger, ook hier ter stede gezien; en had hetzelve degene, die het aanschouwd hadden, niet weinig doen schrikken.

— Men verneemt, dat de zaak van *Gort* van Hoogeveen tegen de Maatschappij tot verbetering van den handelsweg over 't Zwolsche diep, op woensdag den 27 Februarij voor de Arrondissements Regtbank te Zwolle, zal worden bepleit; zooals men weet is dit een appel van een vonnis van 't Kantongeregt te Vollenhove.

— Bij vonnissen der Arrond. Regtbank alhier zijn veroordeeld den 19 en 20 dezer. *F. S.*, te Gasselternijeveensche Mond, en *A. J. B.*, weduwe *A. S.* te Hoogeveen, beiden wegens diefstal van turf, tot 2 maanden gevangenisstraf. *J. W.*, landbouwer te Eursinge, gemeente Beilen, wegens diefstal van jonge eiken, en *R. K.*, arbeider te Koldervcen, gemeente Nijeveen, wegens diefstal van eene kan met olie van eenen wagen, staande voor de woning van *Jan Emmink* te Meppel, beiden tot een jaar gevangenisstraf.

— Te Roswinkel, gemeente Emmen, is dezer dagen bij den landbouwer *R. Swiers* aldaar een varken geslagt, dat de buitengewone zwaarte had van 415 Ned. ponden. Groot was dan ook het aantal nieuwsgierigen, dat van de omliggende dorpen toevloeide, om dit zoo buitengewone dier te bewonderen. *(Prov. Gron. C.)*

— Zekere *Roozeboom* van Pekel-A, een der personen, welke ter zake van den bekenden diefstal ten huize van *S. van Zuiden* alhier zijn gearresteerd, is heden middag weder op vrije voeten gesteld, als zijnde gebleken, dat de tegen hem gerezene vermoedens ongegrond waren.

— *Wij ontvangen heden per post de volgende berigten uit Meppel:*

* Heden middag omstreeks een uur werd alhier door een knecht van Jonkh. *A. W. van Holthe* te Dwingelo eenen os binnen geleid, om bij de wed. *F. Roelink* te worden afgeleverd; tot op eenige schreden van het huis van genoemde weduwe genaderd, schrikte het dier, rukte zich van zijnen geleider los, en liep hollend zijnen weg terug tot een half uur buiten deze stad, alwaar hij bij den landbouwer *Spijkerman* in de schuur liep; hier werd hij door den bewoner gevangen en met behulp van den bedoelden knecht wederom naar Meppel geleid; andermaal echter kwam hij weder los, en stortte in het zoogenaamde Mallegat; na daarin eenigen tijd te hebben rondgezwommen, is dezelve gevat en onder secure voorzorg naar zijne bestemming gebragt.

— Gister avond gaf onze stads-muzijkmeester, geadsisteerd door het onder zijne directie staande muzijk- en zanggezelschap, het laatste concert voor dezen winter. — Het ensemble van beide was voortreffelijk en droeg blijken van gemaakte vorderingen. Onder de dilettanten muntte vooral de solonist voor de fluit uit. Hoewel de vroegere concerten beter bezocht zijn geworden dan dit, overtuigde het ons toch, dat de belangstelling in de edele toonkunst hier ter stede grooter wordt, welke aan den bekwamen meester eene aangename voldoening geeft voor de vele moeite, welke hij aan beide vereenigingen besteedt.

* Naar wij vernemen, vallen te Ruinerwold, wegens de slechte waterlossing aldaar, sedert eenigen tijd gedurig vechtpartijen voor, den 19 onder anderen heeft aldaar eene hevige snijdpartij plaats gehad.

**Beilen*, 19 *Feb.* Is het aangenaam voor 't welgeplaatst hart, wanneer men bij leed en jammer ook iets verblijdends kan mededeelen; komt het bij 't doen van weldaden, volgens de leer van den grootsten weldoener der menschheid, niet zoo zeer op de grootheid der gaven, als wel op het hart des gevers aan, dan is, gelooven wij, 't volgende der mededeeling, waardig. In 't gehucht

Laaghalen woonde een klein landbouwer, bezitter van een huis en eenige landerijen, die hem, bij behoorlijke vlijt, het noodige bestaan opleverde voor hem en zijn gezin, eene vrouw met drie kinderen. In de afgeloopene week beviel de vrouw van 't vierde kind — de geboorte daarvan echter kostte der moeder het leven. Weenend stond de vader bij 't lijk, verlegen met den zuigeling, die de borst der moeder reeds zoo vroeg moest missen. Met zijn lot bewogen, begrepen zijne buren dat men hem helpen moest, door in 't onderhoud der laatstgeborene te voorzien, zijnde hij alsdan wel in staat verder voor de zijnen te kunnen zorgen. Een paar boeren belastte zich met 't doen eener collecte in Hoog- en Laaghalen, bestaande uit 13 à 14 huizen. Ieder droeg gewillig bij, zelfs de *dienstboden*. Men bragt plm. *f* 23 aan geld, 6 mudden rogge, 1 mudde boekweit en 1½ mudden aardappels bijeen, besteedde daarvoor de kleine een jaar in den kost bij eene goede vrouw, en gaf hoop aan den vader, om na afloop van dien tijd, op nieuw dit middel te beproeven, ten einde verder te voorzien in 't onderhoud van zijn kind. Beschuldigt men onze Drentsche landbouwers wel eens, dat zij koud en ongevoelig zijn voor 't lijden van den evenmensch, en moge die beschuldiging niet geheel ongegrond wezen, ook hier ontbreken die ruime middelen, het deel van velen, in andere gewesten des vaderlands, en daarbij zien wij hier ook Goddank! niet die hartbrekende armoede, die elders en vooral in de groote steden geleden wordt, en zoo zeer tot weldadigheid dringt. Intusschen eer hebbe de edelmoedige handelwijze der ingezetenen van Hoog- en Laaghalen, navolging vinde hun voorbeeld!

* *Dwingelo*, 20 *Feb.* — J.l. zondag voormiddag verwittigde onze Godsdienstleeraar Ds. *van Schaick* de gemeente, dat ZWEw. zich met eenige andere Godsdienstleeraren had verbonden, om van tijd tot tijd uitsluitend eene leerrede te houden voor kinderen; ZWEw. verzocht de ouders dringend, hunne kinderen des namiddags, als wanneer deze nieuwe Godsdienstoefening een aanvang zoude nemen, ter kerk te zenden met te kennengeving, dat het ZWEw. tevens aangenaam zoude zijn, ook de ouders zelve in het Godsgebouw om zich vereenigd te zien, ten einde deze daarna des te beter konden onderzoeken, of hunne kinderen den leeraar in deszelfs rede hadden begrepen. — Terwijl de predikatie een half uur later dan gewoonlijk aanving, zag men ter bepaalder ure troepen kinderen, vergezeld van hunne ouders enz., zich ter kerk begeven, en namen omstreeks 80 jeugdige toehoorders zitplaats om den kansel, om zoodoende den spreker beter en gemakkelijker te kunnen verstaan. — Op eene eenvoudige, doch voor kinderen zeer gepaste en verstaanbare wijze, rigtte de leeraar zijne rede tot het kinderkoor, en had tot onderwerp gekozen: Spreuk *Salomo* 28 *vs* 13, welke woorden voor de jeugdige begrippen zeer geschikt waren. — Om de gedachten der kinderen niet te veel op een punt te vermoeijen, werden door hen bij afwisseling zeer gepaste gezangen gezongen. — Wij juichen het doel en de zaak toe, daar deze Predikatien zullen kunnen strekken, om juiste begrippen en levendige indrukken in de jeugdige gemoederen in te prenten, vooral, wanneer het gesprokene nog eens weder in het ouderlijk huis of in de school met de kleinen besproken en aan hen nader uitgelegd wordt. *Een kindervriend.*

* In het *Handelsblad* van 13 dezer komt een berigt uit Smilde voor, dat in de gemeente Ruinen de longziekte op nieuw zou zijn uitgebroken, en daardoor reeds meerdere runderen zouden zijn aangetast. Dit berigt is onjuist; wel is eene koe van *Kier Soer* te Rheebruggen ziek geweest en gestorven, doch het is op verre na niet bewezen, dat bedoelde koe aan longziekte heeft geleden, aangezien er geen veeartsenijkundig onderzoek heeft plaats gehad. (*Wij kunnen hierbij voegen, dat er in de laatste dagen geene aangifte van longziekte bij het plaatselijk bestuur van Ruinen geschied is.*) Voor zoo ver bekend, lijdt er in de gemeente Dwingelo nog slechts eene koe aan de longziekte. *Mogt bij het herstellen of sterven dezer koe deze plaag voor goed den Drentschen bodem verlaten!* •

Landgenooten!

Een vreesselijke ramp heeft de Provincie N.-Brabant getroffen. — Het losgaan der rivieren met zwaar ijs bezet, en de buitengewoon hooge waterstand deden te regt vreezen, dat daaruit groote onheilen zouden ontstaan, die velen van have en goed zouden berooven. — Bleven Gelderland en Zuidholland van dijkbreuken verschoond, de opstopping van het ijs, de ontzettende werking der Beersche Maas, en de geweldige stroom van de afkomende massa's water, deden de binnendijken, kaden, enz. langs den zuiderboord der Maas bezwijken. Al de dorpen rondom deze stad gelegen, weden *onverwacht* zonder dat er gelegenheid was tot berging van vee, hooi, ongedorschte granen, aardappelen, enz. diep geinundeerd. Zooveel mogelijk werden paarden en runderen in de stad geborgen. — Van de nok der daken moesten de bewoners gered worden; gelukkig is door spoedig aangebragte hulp geen menschen-leven te betreuren.

Groot is de verwoesting door ijs en water veroorzaakt. — Zeer vele woningen vooral van den geringen boerenstand, zijn ingestort en bezwijken dagelijks. De nood is hoog geklommen in de dorpen Gassel, Escharen, Velp, Beers, en andere, waarin door den vloed niets konde geborgen worden, en zoo velen van arbeid en brood beroofd werden. — Men heeft getracht zooveel mogelijk in de eerste behoeften te voorzien. — Doch onmogelijk is het de noodlijdenden te helpen, zoo zij niet door de menschlievendheid en weldadigheid onzer Landgenooten, in den nood worden bijgestaan. Met bekommering zien honderden den tijd te gemoet, in welken de velden weder droog zijn, maar zij geene woning en geen voedsel voor hunne huisgezinnen of voeder voor hun vee hebben zullen.

De ondergeteekenden, met de ellende bekend, die om hen heerscht, hebben zich tot eene commissie gevormd, om gelden in te zamelen tot leniging van den algemeenen ramp.

Wij wenden ons, waarde Landgenooten! tot U, die ten allen tijde gereed waart, aan ongelukkigen uwe gaven uit te reiken, en hen voor armoede en diepere ellende te bewaren. Trekt u niet terug, waar wij U om eene gift en eenige ondersteuning vragen voor hulpbehoevenden. Verloochent de Christelijke liefde niet. Mogten velen, die in de jaren van 1830 en daarna, met het *Leger te velde* aan de grenzen stonden, zich herinneren, welke welwillendheid en gastvrijheid zij, zonder onderscheid van Godsdienst, genoten hebben in de streken, die thans zoo zeer geteisterd en diep ongelukkig zijn. — Neen! Gij zult onze verwachting niet beschamen. Gij die geven kunt, en de overtuiging hebt, dat ons Gewest de middelen niet bezit, om de wonden te heelen, die in den weg der Goddelijke Voorzienigheid aan onze noodlijdenden zijn toegebragt.

Iedere gift, die wij van U ontvangen, zal met gepastheid worden uitgereikt, waar de nood het meest dringende is en van derzelver ontvangst in de voornaamste dagbladen berigt worden gedaan. — Ieder onzer zal zich met hare ontvangst belasten. *Grave, den* 17 *Febr.* 1850.

A. Losgert, *Pred. bij de Herv. Gem. te Grave.* H. de Bruijn, *Pastoor te Gassel.* F. van Wezel, *Pastoor te Escharen.* R. Walter, *Dijkgraaf van Escharen, Gassel en Beers.* M. Roos, *Burgemeester van Gassel.* M. Toos, *Burgemeester te Escharen.* J. Poulussen, *Ouderling der Gemeente Grave.* C. J. in de Betuw, *1e Luitenant der Artillerie.* J. van Peer, *Ontvanger der Registratie.*

De Redactie, daartoe door bovenstaande Commissie verzocht, heeft gereedelijk bovenstaande uitnoodiging opgenomen, en zal zich gaarne met de ontvangst en de overmaking der giften belasten.

Gewone maandelijksche collecte voor de Hervormde Armen in den loop der volgende week.

De Boekhouder-Diaken,

E. K. J. BERTLING.

Correspondentie.

Wij hebben een stuk, waarschijnlijk uit Coevorden en geteekend *B.* ontvangen, betrekking hebbende tot wanordelijkheden aldaar door twee feestvierende Dragonders van Dalen, alwaar zij gestationeerd zijn tot het helpen handhaven eener goede Policie, in die mate bedreven, dat „de stedelijke policie (de veldwachter) de wanordelijke „policie de poort moest uitbrengen." — Dit stuk echter, hetwelk niet geteekend en waarvan ons de inzender onbekend is, is niet ter plaatsing in aanmerking kunnen komen.

Heden beviel voorspoedig van een' welgeschapen Zoon *J. Hollander*, geliefde Echtgenoote van

Diever, 18 *Febr.* 1850. R. BROUWER,

Eenige kennisgeving. *Geneesheer.*

VERMIST TE ASSEN!

Sedert zondag den 17 dezer des avonds omstreeks 10 uur **EENE VROUW**, oud omstreeks 51 jaren, gekleed met een Sang-orleans jak, breed gouden Oorijzer, twee witte gestreepte rokken, één blaauw baaijen rok, één rood baaijen broek en rood bont voorschoot. Die daarvan eenig narigt zou kunnen geven, wordt verzocht zulks zoo spoedig mogelijk te doen bij de Drukkers dezer, en kan, wanneer de vrouw leeft *vijf en twintig gulden* doch wanneer zij dood is *tien gulden* belooning genieten. ZEGT HET VOORT.

De RAAD van ADMINISTRATIE der *NAAMLOOZE MAATSCHAPPIJ TOT VERBETERING VAN DEN HANDELSWEG OVER HET ZWOLSCHE DIEP*, heeft besloten, om de Schippers, die in 1849 den tol op het Zwolsche Diep niet hebben [illegible] en diensvolgens denzelven vijfmaal verschuldigd zijn, [illegible] van de boete of verhooging, zoodat zij [illegible]

doening van de *enkele* tol zullen kunnen volstaan, mits zij die betaling effectueren binnen *ééne maand* na heden ten Kantore van de Heeren *Dooijer* en *Kalff*, Kassiers der Maatschappij te Zwolle.

De Raad is bij het nemen van dit besluit geleid door de overweging, dat de Maatschappij hare werken heeft ondernomen met geen ander doel, dan de volkswelvaart te bevorderen en nuttig te zijn inzonderheid voor de Scheepvaart, en door de overtuiging, dat de nalatigheid van de meeste schippers het gevolg is geweest van het geloof, waarin men hen had gebragt, alsof de tol niet wettig zijn zoude.

De Raad hoopt dat thans, nu de Hooge Raad in dezen uitspraak heeft gedaan, de schuldpligtigen de aangebodene gelegenheid niet zullen laten voorbijgaan, om door de voldoening van de enkele tol, zich te vrijwaren tegen de schadelijke gevolgen van verdere nalatigheid, te meer omdat het Tarief wordt herzien en de proeftijd van hetzelve reeds met dit jaar eindigt.

Zwolle, *den* 15 *Februarij* 1850.

De Raad van Administratie voorn.:
A. J. VOS DE WAEL, *Voorzitter.*
B. P. G. VAN DIGGELEN, *Secretaris.*

FINALE VERKOOP

ten huize van den Logementhouder *Hk. Nijsing* te Beilen, op woensdag den 27 Februarij ek., des voormiddags te elf ure, van eene **Boerenplaats** te Hijken, gemeente Beilen, toebehoorende aan *W. Nijsing* te Alting en Cons. De veiling hiervan heeft plaats gehad den 29 der vorige maand: de gebodene som is. . . . . *f* 7547.50.

Westerbork, J. T. KIJMMELL.
19 *Febr.* 1850. *Notaris.*

De Erven van wijlen Mr. *G. Kniphorst* en Vrouwe *Elizabeth Carsten* zijn voornemens, om op maandag den 4 Maart aanstaande, smorgens elf uur, ten huize van *A. Hofste* te Assen, publiek te veilen de navolgende vaste goederen, om met 1 Mei 1850 te aanvaarden:

1°. Het **WOONHUIS** te Assen, met bijbehoorende PLAATS, de daar achter gelegen TUIN en WEIDELAND en KNECHTENWONING; alle zaturdagen van 's morgens elf tot 's middags twee uren te bezien.

2°. Vijf **VEENPLAATSEN** op het zoogenaamde Domeinveen onder Assen, den ONDERGROND en het nog overige daarop aanwezige VEEN.

3°. Een **HUISJE** met bijbehoorende TUINEN, aan het Vredeveldsche pad.

4°. Het zoogenaamde **BROEKER-ERVE**, met bijbehoorende LANDERIJEN, BOSCH en HOFGRONDEN.

5°. Drie Kampen **GROENLAND**, in de nabijheid van het Broeker-Erve.

6°. Eene Plaats **ONDERGROND** aan de Asserwijke, met daarop staand HOUTGEWAS en HUIZEN, thans in gebruik bij *Roelof Rademaker*. — De daaraan gelegen **KALKOVEN** en **LESCHHOK**.

7°. Een **VEENPLAATS** onder Assen, VEEN en ONDERGROND, bekend in Sectie J no. 115.

8°. Vier perceelen **ONDERGROND**, op de Smilde Kadastraal bekend in Sectie J no. 220 tot en met 223.

GELDLEENING

voor de Spoorwegen in het GROOT-HERTOGDOM *BADEN*.
van 14 Millioen Guldens.

17de Uitloting der Obligatien.

Trekking den 28 Februarij 1850. Prijzen *f* 50,000; *f* 15,000; *f* 5000; 4 a *f* 2000; 13 a *f* 1000; enz. enz. kleinste prijs *f* 42.

Voor deze uitloting zijn bij ondergeteekend handelshuis Obligatien te bekomen a *f* 2.50; 6 obligatien a *f* 12.50; 14 a *f* 25; 30 a *f* 50; 65 a *f* 100.

Ieder houder van eene of meerdere Obligatien ontvangt een plan dezer Geldleening en de officiele Lijsten der trekking gratis. Het bedrag der aangevraagde Obligatien kan door middel van het in gebruik zijnde papier geld, als Bank- en Muntbiljetten, Coupons, Wissels enz. bij ondergeteekende ingezonden worden; des verkiezende kan bij goede aanwijzing voor het bedrag getrokken worden.

MAURITS STIEBEL ZOONEN,
Bankiers en Kassiers,
Frankfort-aan-de-Main.

P.S. Het plan der Verloting kan ten kantore van dit Blad ingezien worden.

Op *dingsdag*, *den* 12 *Maart* 1850, des voormiddags te *tien* uur te beginnen, zullen, overeenkomstig art. 17 van het Reglement op de Bank van Leening te Assen in het *Koffijhuis aldaar*, publiek worden verkocht: de **PANDEN**, welke op den 1 *Januarij* *j.l. reeds een jaar* onafgelost in beleening geweest zijn.

De panden zijn aldaar op dien dag des morgens van 9 tot 10 uren te bezien.

EGYPTISCHE TOOVERKUNST,

uit te voeren door *L. M. COHN*, navolger van den wijd beroemden BOSCO, ten huize van den heer *van Erkelens*, te Assen, op Zaturdagavond den 23 Februarij 1850, bestaande in

PHYSISCHE EN MECHANISCHE PROEVEN.
EERSTE AFDEELING, Toeren à la *BOSCO*.
TWEEDE AFDEELING, Toeren á la *ROBIN*.
DE INDIAANSCHE BORDENWALS.
DERDE AFDEELING, tot slot BUIKSPRAAK of
VENTRILOQUE.

Aanvang des avonds te 7 uur. Prijzen der plaatsen voor een' Heer 75 cent, voor eene Dame 50 cent. Kinderen beneden 10 jaren half geld.

J. O. VAN HOUTEN,

Boek- en Papierhandelaar te Assen,
berigt zijne geëerde begunstigers, dat hij bij zijnen gewonen handel ook die van

BEHANGSELPAPIER

gevoegd heeft, en vleit zich door de goede relatien met de eerste Fabriekanten in dat vak, de nieuwste en fraaiste patronen te kunnen leveren, hopende, door eene prompte en goedkoope bediening ook hierin zich het vertrouwen van een ieder waardig te maken.

LOTERIJ, 3. kl. 1.—2. lijst: n. 13505 *f* 2500; n. 8668 en 6936 ieder *f* 1250; n. 12605, 12476 en 5705 elk *f* 1000; n. 2689, 3857, 5353 en 5921 elk *f* 400; n. 1506, 3467, 19163, 5223, 12943 en 14587 elk *f* 200.

Coevorden, 18 *Febr.* Rogge *f* 3.50. Boekweit *f* 3.50. Boter ned. pond *f* 0.40. Zetting: 6 p. roggebrood *f* 0.37.

Hoogeveen, 19 *Febr.* Rogge *f* 3.62½. Boekweit *f* 3.47½. Haver *f* „ . „. Boter n. pond *f* 0.43. Honig n. pond *f* „ . „. Ter markt aangeb. 348 mudd. rogge; 37 m. boekweit, 0 m. haver; 615 p. boter; 0 p. honig. Zetting: 6 p. roggeb. *f* 0.33.

Assen, 22 *Febr.* Rogge *f* 3.60 a *f* 3.25. Boekweit *f* 3.75 a *f* 3.10. Aardapp. *f* 1.00 a *f* 0.85. Boter n. p. *f* 0.50 a *f* 0.45. Hooi 1000 n. p. *f* „ . „. Stroo 100 n. p. *f* 2.50.

Aantal: 600 mud Rogge; 56 mud Boekweit; 47 mud Aardapp.; 500 n. pond Boter; 0 n. pond Hooi; 4000 n. pond Stroo; 97 Wagens. Zetting: 6 p. roggebrood *f* 0.34.

Groningen, 19 *Feb.* Tarwe *f* 6.75 a *f* 5.35. Rogge *f* 3.70; nieuwe *f* 3.30 a *f* 3.90. Boekweit zand *f* 3.45 a *f* 3.90, veen *f* 3.60 a *f* 3.90. Garst *f* 2.80 a *f* 3.00, nieuwe zomer *f* 2.60 a *f* 2.85, knobbe *f* 3.00 a *f* 3.20. Dikke haver *f* 2.00 a *f* 2.55. Voerhaver *f* 1.80 a *f* 2.00. Paardeboonen *f* 3.70 a *f* 3.00. Koolzaad *f* 10.50 a *f* 11.75. Gort grove *f* 5.20 a *f* 5.30, parel 100 ned. pond *f* 7.50 a *f* 8.40. Boter ¼ vat *f* „ . „.

Tarwe vooral in de beste soorten wel te plaatsen. Rogge prijshoudend. Boekweit weinig aan en aan gebruikers wel te verkoopen. Garst meest in een doen. Haver zonder verandering. Boonen slap, de afwijkende soorten bijna zonder koopers. Zaden niet in gedaan. Gort veel aan en niet dan lager bij gerijf te verkoopen.

Steenwijk, 18 *Febr.* Rogge *f* 3.65 a *f* 4.10. Haver *f* 2.60 a *f* 3.00. Boter ⅛ vat *f* „ . „.

Oldemarkt, 16 *Febr.* Boter ⅛ vat *f* 16.00 a *f* 16.50.

Amsterdam, 19 *Feb.* Werk. Sch. 2½ pct 54½ a 55; dito 3 pct 64¼ a 64¾; Werk. Sch. 4 pct 84½ a 84¾; Handelm. 4½ pct „ a „.

Te *Assen*, bij VAN GORCUM & COMP., Provinciale Drukkers.

GEDEPUTEERDE STATEN der Provincie DRENTHE,

Gelet hebbende op Zr. Ms. besluit van den 28 September 1819 (Staatsblad no. 49,) en de onderscheidene aanschrijvingen van het Ministerie van Binnenlandsche Zaken, betrekkelijk den jaarlijkschen herijk van de maten en gewigten;

Hebben goedgevonden:

Ter kennis van de daarbij belanghebbenden te brengen de volgende bepalingen:

1°. De gewone jaarlijksche herijking der bij de handel- en neringdoende lieden in gebruik zijnde lengtematen, inhoudsmaten voor drooge waren, de tonnematen en groote en kleine vochtmaten, mitsgaders de gewigten, daaronder begrepen het medicinaal en zilversmits gewigt, zal in deze provincie, voor het jaar 1850, eenen aanvang nemen den eersten Maart aanstaande en moeten zijn geëindigd den laatsten Augustus daaraanvolgende; zijnde de letter voor den ijk van het jaar 1850 de letter *F* (Gothische vorm).

2°. De Arrondissements-IJker zal gehouden zijn, om, gedurende het voormelde tijdvak, tot het verrigten van den herijk zich te vervoegen in al de Gemeenten der Provincie en, telkens acht dagen *vóór* zijne aankomst in eene Gemeente, daarvan schriftelijk kennis moeten geven aan het hoofd van het plaatselijk Bestuur, met opgave van de dagen, die hij daartoe in de gemeente zal doorbrengen.

3°. Het hoofd van het plaatselijk Bestuur zal hiervan, alsmede van de bepaling in het volgende art. vervat, dadelijk, op de gewone wijze aan de ingezetenen moeten kennis geven, en voorts zorgen, dat een behoorlijk locaal tot het verrigten van den herijk in gereedheid gebragt en ter beschikking van den Arrondissements-IJker worde gesteld.

4°. De ingezetenen zijn verpligt, hunne maten en gewigten, hierboven in art. 1 omschreven, op den bepaalden tijd bij den Arrondissements-IJker ter herijking aan te bieden.

Indien zij daaraan niet mogten voldoen, zullen zij verpligt zijn, ter voorkoming van nadeelige gevolgen, hunne maten en gewigten, welke moeten worden herijkt, loopende den termijn van den herijk, en dus vóór den laatsten Augustus 1850, op hunne eigene kosten, naar de woonplaats van den Arrondissements-IJker te doen overbrengen, om aldaar te worden herijkt.

5°. Indien, bij het verrigten van den herijk, eenige maten of gewigten onwettig mogten worden bevonden, zullen dezelve door den Arrondissements-IJker dadelijk onbruikbaar worden gemaakt, en in dien staat worden teruggegeven aan de eigenaren, welke niettemin voor de gedane verificatie het gewone ijkloon zullen moeten betalen.

6°. Wanneer echter te ligt bevondene gewigten voor reparatie, dat is voor verzwaring, vatbaar zijn, zal zulks door den Arrondissements-IJker geschieden, die daarvoor, boven het gewone ijkloon, zal genieten als volgt:

Voor reparatie van een koperen of ijzeren gewigt van

1 tot 4	Nederl. ponden,	10	cents.
5 „ 20	„ „	25	„
21 „ 50	„ „	30	„

7°. Na den afloop van den termijn van den herijk zal onmiddelijk worden overgegaan tot de inspectie, voorgeschreven bij koninklijk besluit van den 18 December 1822. Tot dat einde zal de Arrondissements-IJker, vergezeld van de gemeentelijke Veldwachters, door de hoofden der plaatselijke Besturen hiertoe aan hem toe te voegen, op onbepaalde tijden zich begeven bij de kooplieden, winkeliers, fabrikeurs, handwerk- en nering-doende lieden, om te onderzoeken, of zij in derzelver winkels, openbare magazijnen, werkplaatsen of uitstallingen voorhanden hebben oude afgeschafte gewigten, oude afgeschafte lengte-maten of oude afgeschafte inhoudsmaten voor drooge of natte waren; zoo ja, dezelve in beslag te nemen, daarvan proces-verbaal op te maken en voorts volgens de bestaande verordening te handelen.

8°. Onverminderd dit onderzoek zullen de Plaatselijke Besturen, van tijd tot tijd, door de Veldwachters de noodige visitatiën doen verrigten, en van de ontdekte overtredingen gelijke processen-verbaal doen opmaken; terwijl voornoemde Besturen in het algemeen de nakoming der bepalingen op het stuk van den ijk en herijk met nadruk zullen behooren te handhaven.

En zal deze worden geplaatst in de *Drentsche Courant*, en voorts verzonden aan den Arrondissements-IJker te Assen en aan de respective plaatselijke Besturen, tot informatie en narigt en om, door de zorg van genoemde Besturen, op de gebruikelijke wijze te worden afgekondigd.

De Gedeputeerde Staten voornoemd,
DE VOS VAN STEENWIJK.
Ter Ordonnantie van Dezelve,
W. H. HOFSTEDE JR.

Assen,
13 *Febr.* 1850.

Lager Onderwijs in Drenthe. *(Ing.)*

Een nog zeer heerschend gebrek uit de vorige eeuw.

Bij de volslagene werktuigelijkheid van het onderwijs der vorige eeuw kwam het niemand in de gedachten, om de schoolboeken te veranderen of het aantal te vermeerderen.

Het was en bleef het abé-boek, waarin naast het abé en de korte slotklanken was opgenomen het Onze Vader, de geloofsartikelen, de tien geboden, een vrij lang morgen- en avond-gebed, een gebed voor en na het eten, en deze onderwerpen maakten dan de aanvangspunten uit van het onderwijs. Daarop volgde de Heidelbergsche catechismus, dan het Evangelie, de historie van *Jozef*, de spreuken van *Salomo*, de trap der jeugd, het stem schoolboek, de Bijbel, de *Haarlemsche Courant*, de brieven of geschreven schrift. Sommige boeken waren ook voorzien van zeer ondoelmatige houtsneeplaten, zelfs van hemel en hel, die de spookachtigste indrukken in de jeugdige verbeelding achterlieten, vermits er niet aan gedacht werd om die den leerling te verklaren.

De leerling, die het nu zoover bragt, dat hij al die opgenoemde artikelen maar werktuigelijk had leeren lezen, vond in de school niet meer te doen, dan nog wat cijferen en schrijven.

Hij was dan de boeken door en heette uitgeleerd.

Dat was toen zelfs een volksdenkbeeld geworden, waarbij niemand scheen te denken, dat het anders kon en anders moest. Wel neen, er waren immers geene boeken meer in gebruik, en waarom zou de jongen of het meisje langer ter school gaan, daar de meester hem of haar geen één woord kon uithalen (opgeven), of hij of zij kon het spellen en lezen van buiten en van binnen. Wanneer ouders nu deze overtuiging hadden van de bekwaamheid hunner kinderen, waren zij volkomen te vreden met het onderwijs; want zij waren de boeken door, dus uitgeleerd.

Dat schadelijke denkbeeld bestaat nog bij zeer velen, en wordt door de inrigting van menige school tot groot nadeel der leerlingen nog ondersteund, nog aangehouden.

De onderwijzer, die een slaafsch gebruik maakt van het schoolboek; die de ontwikkeling des leerlings van het schoolboek afhankelijk maakt; die, door een vast bepaald aantal schoolboeken te gebruiken, oordeelt met de leerlingen tot zijn einddoel te geraken, houdt dat schadelijke denkbeeld nog in 't leven, en levert gewis verscheidene leerlingen af, die uitgeleerd heeten: want van het abé-boek tot den aardbol van *Wester* of dergelijke zijn alle boeken opeenvolgend doorgeleerd, de meester gebruikt geen meer boeken in de school: derhalve is er voor den leerling ook niet meer te leeren, hij verlaat de school.

Zulke bekrompene denkbeelden zijn gevolgen van een bloot werktuigelijk onderwijs, van eenen sleurgang. Waar men 's maandags begint met schrijven, daarna les opzeggen en verder tot tijdkorting wat ondoelmatig werken op de lei of ook wel niet; zulks op dingsdag, woensdag en volgende dagen herhaalt, daar weten de leerlingen eigenlijk niet eens wat zij doen, veel minder waarom zij het doen.

In scholen, waar de onderwijzers het leeren lezen van 't boek voor doel houden, daar geeft het zulke resultaten. Die onderwijzers toonen niet te begrijpen, dat de schoolboeken slechts middelen zijn, en nog wel zeer onvolledige middelen, die door het mondeling onderrigt des onderwijzers tot volledigheid moeten gebragt worden, zullen ze goede diensten bewijzen aan de ontwikkeling en vorming.

Alleen op deze wijze worden de leerlingen behoed voor die bekrompene denkbeelden van waanwijsheid, waarvan boven gewaagd is, en gevoelen in zich veel lust opgewekt, om het reeds geleerde gestadig verder uit te breiden; terwijl de eersten in het overtuigende denkbeeld verkeeren, dat er voor hen niets meer te leeren is. Zóó treft en mist men nog hedendaags het doel in de scholen. *N.N.*

Het volgende nemen wij uit de *Prov. Gron. Ct* over.

HET ST. ELMS VUUR.

Een berigt uit de *Drentsche Courant*, van een natuurverschijnsel, in den avond van den 7 dezer door een paar landlieden opgemerkt, en overgenomen in het vorig nummer dezer courant, en de daarbij geplaatste uitnoodiging van den berigtgever in de *Drentsche Courant*, om eenige nadere opheldering, noopt ons, om in het kort iets over deze verschijnsels mede te deelen. Wij doen dit des te gereeder, omdat zoodanig verschijnsel niet zoo dikwijls voorkomt, dat ieder er aan gewoon is, en het ligt iemand angst en vrees kan verwekken, die, er geheel onkundig mede, het bij eenen donkeren en veelal stormachtigen avond of nacht soms geheel onverwacht ziet. Het opschrift toont reeds onder welken naam het verschijnsel gewoonlijk bekend is. De zeelieden, die in alle weer en wind, en ook bij nacht, op het dek van het schip de wacht houden, zijn over het algemeen het meest in de gelegenheid, deze verschijnsels op te merken, en er ook vrij algemeen mede bekend. Meestal ziet men ze als heldere lichtpunten, of ook wel als vlammen van eene meerdere of mindere uit-

gestrektheid, op de toppen der masten en de uiteinden der ra's. Reeds de oudste zeevaarders kenden deze eigenaardige lichtverschijnsels. Men beschouwde ze toen als een gunstig voorteeken, en noemde deze lichtjes *Castor* en *Pollux*.

Het *St. Elms vuur*, zoo als het verschijnsel nu meestal genoemd wordt, ontstaat door de electriciteit, en wordt soms waargenomen gedurende een onweder, of ook vooral bij stormachtig weder, wanneer sterk electrische wolken over eene plaats drijven, zonder dat er eene eigenlijke ontlading plaats heeft. Daar de ligchamen in de nabijheid van sterk geëlectriceerde ligchamen, door invloed, mede electrisch worden, zoo worden ook in dit geval de voorwerpen op aarde eveneens sterk electrisch, en deze opgehoopte electriciteit straalt, bij hooge en spitse voorwerpen, onder de gedaante van lichtvlammen uit, even zoo als men zulks bij de spitse punten aan eene gewone electriceermachine opmerkt. De ondervinding heeft geleerd, dat deze electrische lichtvlammen zich vooral vertoonen aan de uitstekende gedeelten van menschen en dieren, aan de punten van kleedingstukken, aan spitse wapenen en werktuigen enz. Menigvuldige voorbeelden zouden hiervan kunnen worden opgegeven, en zijn bij onderscheidene schrijvers over de natuurkunde te vinden. Wij willen hier slechts een soortgelijk geval, als het nu opgemerkte, aanhalen, dat voor eenige jaren in Overijssel is waargenomen, zoo wij ons niet bedriegen, tusschen Hasselt en Zwartsluis, en toen ook in deze en andere couranten is opgegeven. Ook dit verschijnsel had bij stormachtig weder plaats. Ook bij onweder is het meermalen opgemerkt, en wel te Groningen, toen voor weinige jaren de bliksem sloeg in den houtzaagmolen buiten de Kranepoort, bij welke gelegenheid, over dag, deze electrische vlammen zijn gezien, naar men ons toen heeft verzekerd, op de spits van eene paraplui, en ook bij iemand aan de tippen van zijn jas. Bijzonder fraai en sterk hebben wij het gezien, toen voor eenige jaren in den winter, bij stormachtig weder, eene zware electrische wolk over onze stad dreef en door een enkelen bliksemstraal op den Martini toren, die gelukkig van een afleider was voorzien, zich ontlastte. Ook toen vertoonden, gedurende een' geruimen tijd, het bovenste gedeelte des torens, de pijnappel, en vooral de spitsen daar beneden, zich helder verlicht, zoo zelfs, dat het op een aanzienlijken afstand duidelijk waargenomen kon worden.

Dit weinige zal genoeg zijn, om aan de uitnoodiging van den berigtgever in de *Drentsche Courant*, dien wij danken voor de naauwkeurige mededeeling van een verschijnsel, dat gewis de aandacht van den opmerkzamen mensch allezins waardig is, te voldoen, en, zoo wij hopen, ter geruststelling voor dengene, die misschien ten eenige tijde een soortgelijk verschijnsel op zijnen weg mogt ontmoeten, tot teregtwijzing ook van enkelen, die er nog gevonden worden, welke geneigd zijn, om soortgelijke niet dagelijks voorkomende verschijnsels voor wonderbaar of bovennatuurlijk te houden. G.

Varia.

— Wij vernemen, dat H. M. de Koningin-Weduwe tegen April haar verblijf op Biljoen zal verwisselen tegen Hoogstdeszelfs Koninklijk buitenverblijf Soestdijk, provincie Utrecht. Men heeft reden om te vermoeden, dat, bij de aanvaarding van de nalatenschap van wijlen Zijne Maj. Koning *Willem II* door de Koninklijke erfgenamen, de Koningin-Weduwe Soestdijk zal overnemen. Voor de gemeente Soest en Baarn, welker welvaart gedeeltelijk van het verblijf van H. M. de Koningin afhangt, is dit een aangenaam berigt. *(Utr. Ct.)*

— Bij de vacature van het leeraarsambt bij de herv. gemeente te Katwijk aan Zee, betwistte de gemeente dezer dagen het collatieregt aan den Ambachtsheer; deze wilde zijn regt afstaan voor *f* 500, maar hierin wilde men niet treden, maar bragt *f* 800 a *f* 900 bijeen, om hem een proces aan te doen. Maar een ander vermogend heer, naar men zegt de bisschop van Curium, die in de nabuurschap woont, deed zich ook op, om dat regt te koopen, en nu haastten zich de gemeenteleden, om den Ambachtsheer *f* 1000 te betalen voor het collatieregt. *(Zond.bl.)*

— De heer *Heinink*, R. C. pastoor in Suriname, is op den Boässiegrond, waar hij zich aan de verpleging der melaatschen gewijd had, overleden. Een neger, dien hij tot een beter levensgedrag poogde te brengen, heeft hem door vergif doen sterven. Men had moeite om den moordenaar, die reeds bekend heeft, en zijne medepligtigen voor mishandelingen van het volk te bewaren.

— Bij Kon. besluit van 24 Jan. jl. is ingetrokken het besluit van den Souvereinen Vorst van 1 Febr. 1815, bepalende, dat de eigenaars van heerlijkheden en andere wettige collatoren, die tot het jaar 1795 het volstrekte collatieregt van predikantsplaatsen hadden gehad, hetzelve voortaan zouden uitoefenen, zonder voorafgaande nominatie van kerkeraad of gemeente, hetzij het predikants-tractement vloeide uit de plaatselijke kerkelijke goederen, hetzij geheel of deels uit de schatkist.

— De onderwijzer te Naloy (Frankrijk) is afgezet. De man kreeg in 't hoofd om zijne school voor een oogenblik tot een hoog geregtshof te verheffen, en toen den President der Republiek voor dit collegie te dagvaarden. De kinderen veroordeelden den neef des Keizers, om te worden opgehangen dat er de dood opvolgt. Daarna verscheen de onderwijzer voor zijne autoriteiten en kreeg genadiger vonnis, hij werd afgezet.

— De berigten uit Portugal doen in dat land, hetwelk gedurende de beide laatste jaren rustig bleef, het uitbreken van onlusten, zoo niet eene omwenteling, verwachten.

— Een der Oostenrijksche dagbladen deelde dezer dagen de volgende anecdote mede: Onlangs werden in Udvarhely, het hoofdkwartier van het militair kommandement in het district der Szeklers, de soldaten eensklaps te wapen geroepen. Zoodra de inwoners dit zagen, meenden zij dat de Russen verslagen waren, dat de Oostenrijkers aftrokken en dat de Turken als overwinnaars zouden opdagen. En inderdaad de Oostenrijksche troepen verlieten de stad en trokken den grooten weg op. Alles was in beweging; de mannen namen spaden en houweelen om de wapenen uit den grond te graven; de driekleurige vlag wapperde weder, en men hief het *Eljen* aan. Maar kort daarna kwamen de Oostenrijkers op het onverwachts in de stad terug. De list was gelukt en de kommandant kon zich van al de wapenen meester maken, die de Szeklers zoo zorgvuldig hadden verborgen.

— In den nacht van 14 dezer is eene poging gedaan, om te ontvlugten uit de gevangenis der conciergerie te Parijs. Deze onderneming, die blijken droeg van veel stoutheid en van een goed overgelegd plan, had ernstige gevolgen kunnen hebben. Drie gevaarlijke boosdoeners, die onlangs door het hof van assises zijn veroordeeld, waren bijeen opgesloten in eene der cellen. Een hunner, die tot 20 jaren dwangarbeid veroordeeld was, schijnt de voornaamste aanlegger geweest te zijn. Door middel van kennis, die hij buiten de gevangenis had weten te onderhouden, had hij zich een beitel verschaft. Berigten die men hem had doen toekomen en die blijken droegen van eene zeer naauwkeurige bekendheid met de localiteit, hadden hem doen vernemen, dat boven de cel die hij met zijne lotgenooten bewoonde, zich de gang van het hof van cassatie bevond, bekend onder den naam van galerij van den *H. Lodewijk* en gedecoreerd in den stijl der 13de eeuw. Hij vormde toen het plan, om eene opening in den zolder te boren en aldus in dien gang te geraken. Den vorigen avond vingen de drie lotgenooten hunnen arbeid aan: zij barricadeerden de deur en bedekten de vensters met hunne matrassen, ten einde den gloed van hun licht en het gedruisch hunner werkzaamheden te verdooven. Daarop maakten zij met hunnen beitel eene wijde opening in den zolder; weldra stieten zij op een dikken balk en op een houten traliewerk. Om deze hinderpaal te boven te komen, besloten zij de toevlugt te nemen tot vuur; zij staken dus de latten in brand en bliezen het vuur zoo hard mogelijk aan. De uitslag overtrof hunne verwachting, want de vlammen breidden zich met eene schrikbarende snelheid uit. Dikke rookwolken vervulden de cel en de gevangenen waren in gevaar van verstikt te worden. Ook drong de rook binnen in eene nabijgelegen cel, waar een ander gevangene opgesloten zat. Deze begon terstond luid te schreeuwen. Weldra kregen de cipiers door dit geschreeuw en door de brandlucht, waarvan het geheele huis doortrokken was, achterdocht. Men kon aanvankelijk niet binnendringen in de cel der drie booswichten; maar de sappeurs-pompiers slaagden er vrij spoedig in. Zij begaven zich in de galerij van den *H. Lodewijk*, braken den vloer op, bluschten den brand en lieten zich in de cel af door denzelfden weg, waarlangs de veroordeelden gemeend hadden te ontvlugten.

Het is zeer te betwijfelen, of deze aanslag wel had kunnen gelukken, want een schildwacht staat steeds aan het eind der galerij van den *H. Lodewijk* en zijne aanwezigheid zou toereikend geweest zijn om de ontvlugting te verhinderen. Maar de brand had meer uitbreiding kunnen verkrijgen en dan had zulk een onheil, in het paleis van justitie, door de vernieling der archieven en andere belangrijke papieren, betreurenswaardige gevolgen kunnen hebben. Zeer gelukkig is het dus, dat men de vlammen zoo in den beginne heeft kunnen stuiten.

— Een koopman in de rue Sainte Croix de la Bretonnière te Parijs, gaf ter gelegenheid van den vastenavond een bal, waarop ongeveer 150 personen bijeen waren. Reeds was er sedert verscheidene uren gedanst, toen plotseling onder eene quadrille, zich een gekraak doet hooren; op hetzelfde oogenblik zakt de vloer door onder het gewigt der dansers, en splijt geheel en al open onder de voeten eener danseres, die plotseling ter helfte verdween en nog bij de armen bleef hangen. Men bragt haar terstond hulp toe en zij kwam er met eenige geringe kneuzingen af. De andere gasten konden nog te gelegener tijd het vertrek verlaten, zoodat men geen verder ongeluk te betreuren had.

Te *Assen*, bij VAN GORCUM & COMP., Provinciale Drukkers.